

Uniciteit in verbondenheid wegwijzer naar vorming

INSPIRATIE IN DE PRAKTIJK

Vanuit onze christelijke mensvisie erkennen en waarderen we elke mens als een unieke persoon met eigen mogelijkheden en beperkingen, een eigen geschiedenis en persoonlijkheid. Tegelijk wordt iemand ook maar voluit mens dankzij en in verbondenheid met zichzelf, de andere, de wereld, de Andere. Menszijn is wezenlijk relationeel. Verbondenheid doet veranderen: elke mens wordt uitgenodigd en uitgedaagd om hier en nu, geworteld in het verleden, in relatie met anderen, gedragen door de Andere en met de hoop op de toekomst uit te groeien tot een uniek persoon.

Je krijgt acht wegwijzers naar vorming in een katholieke dialoogschool aangereikt.

Hoe inspireren ze je in de praktijk tot denken, doen en zijn in dialoog?

Deze **inspiratiefiche** geeft enkele aanknopingspunten en voorbeelden als opstap.
Je bedenkt er zelf zeker nog vele andere ...

Je kunt het thema benaderen vanuit de drie invalshoeken van de identiteitsdriehoek:

je persoonlijke identiteit, je professionele identiteit en de identiteit van je school.

Het is ook verweven met het leerplan Zill voor het basisonderwijs en het gemeenschappelijk funderend leerplan voor het secundair onderwijs.

Samen vertolken de wegwijzers hoe een katholieke dialoogschool naar vorming kijkt.

DENKEN

Ieder mens groeit via relaties met medemensen en met de wereld. In dialoog met de ander, in het raken en het zich geraakt weten, in het uitgedaagd en opgeroepen worden, in het graag zien en het zich bemind weten, in het gekwetst worden en het troosten. In die verbondenheid met de ander groeit elk mens uit tot een unieke en verantwoordelijke persoon. Ieder is en voelt zich op een unieke wijze gesitueerd in tijd en ruimte, staat op de schouders van een vorige generatie en draagt de mogelijkheden van en de verantwoordelijkheid voor toekomstige generaties in zich. Ieder mens ontvangt de gave van de schepping, maar wordt ook uitgedaagd door de wereld om zich heen.

Ga eens na voor jezelf welke betekenis 'uniciteit in verbondenheid' voor jou kan krijgen vanuit de identiteitsdriehoek van Wim Kuiper.

Stel achtereenvolgens bij *uniciteit*, bij *verbondenheid* en bij *uniciteit in verbondenheid* telkens deze drie vragen:

- Wat betekent het voor mezelf als mens?
- Wat betekent het voor mij als professional in het onderwijs?
- Wat betekent het voor ons als school?

Enkele mogelijke filmpjes als wegbereider voor die reflectie

Getuigenis van Ryan Tabibian: talenten zien en uitdagen om ermee aan de slag te gaan. Ryan Tabibian getuigt hoe een leerkracht hem uitgedaagd heeft om met zijn talent – in de ogen van anderen een beperking – aan de slag te gaan.

The present: een jongetje krijgt een hondje cadeau. Dat geschenk leert de jongen ...

Kikker en de vreemdeling: kansen tot ontmoeten, groeien in vertrouwen.

Uniciteit in verbondenheid en Zill

De wegwijzers naar vorming geven richting aan het team om doorheen het hele schoolgebeuren tot op de klasvloer te groeien als katholieke dialogeschool. Het leerplan biedt tal van vindplaatsen om daaraan te werken met de leerlingen. Een [overzicht op de website](#) verzamelt er enige.

Uniciteit in verbondenheid en en het gemeenschappelijk funderend leerplan so

Het leerplan is voor de leraar het anker om bij de leerlingen de steeds complexere wereld te ontsluiten in hun groei naar volwassenheid. De wegwijzers geven daaraan richting en verbinden de vormingsopdracht van de school met haar Bijbels-christelijke inspiratie. De [algemene inleiding leerplannen so](#) past dat toe op elke wegwijzer.

Uniciteit in verbondenheid en het Vademecum zorgbreed en kansenrijk onderwijs

Het vademecum toont zich als een stevig huis, gebouwd op goede grond en met stevige fundamenten. Uniciteit in verbondenheid zit in de grond waarop we bouwen. Bron: [Vademecum, Bouwen aan een school voor iedereen](#).

DOEN EN ZIJN

Uniciteit, uniek zijn, brengt diversiteit in onze school: al die unieke mensen vormen samen een divers palet.

Hoe kan dat een inspiratiebron zijn

- voor mij/ voor onze school?
- voor leerlingen, leraren, ouders en externen?

Aan de hand van de [Opdrachten voor het katholiek basisonderwijs](#) (OKB) proberen we te achterhalen hoe we dat als katholieke dialogeschool kunnen waarmaken. Die opdrachten zijn universeel; ze kunnen ook voor secundaire scholen een inspiratiebron zijn. De opdrachten zijn:

- Opdracht 1: werken aan een schooleigen christelijke identiteit
- Opdracht 2: werken aan een geïntegreerd onderwijsinhoudelijk aanbod
- Opdracht 3: werken aan een stimulerend opvoedingsklimaat en een doeltreffende aanpak
- Opdracht 4: werken aan de ontplooiing van ieder kind vanuit een brede zorg
- Opdracht 5: werken aan de school als gemeenschap en als organisatie

Bij wijze van voorbeeld werken we hierna de eerste opdracht wat nader uit in elke uitspraken en vragen. Bespreek de uitspraken, beantwoord de vragen. Persoonlijk en samen.

“Elke leerling is uniek. Hij heeft specifieke talenten en noden die hij gaandeweg ontdekt. Om zelfstandige, verantwoordelijke en gelukkige volwassenen te kunnen worden, hebben leerlingen nood aan gerichte ondersteuning van elkaar, van leerkrachten, ouders en andere opvoeders. Uniciteit en verbondenheid zijn dus met elkaar vervlochten. Christenen geloven dat onze verbondenheid met God dat ook toont: dankzij Hem bestaan we als unieke wezens (“[...] ik heb u in mijn handpalmen gegrift” (Jesaja 49, 16)).

En dus richt je samen met je collega's het onderwijs zo in dat elke leerling beseft dat hij mag opgroeien tot een unieke persoon, dankzij de anderen, de diverse gemeenschap van de school en de samenleving. Je denkt na over organisatie en klassamenstelling, het aanbod, de inrichting van klaslokalen en speelplaats, normen en regels, vormen van maatwerk en evaluatie.” Uit: OKB, opdracht 1.

UNICITEIT

“Ik zal er zijn voor jou.”

Enkele uitspraken

- Elke leerling is uniek en vraagt gerichte ondersteuning, die gebeurt vanuit een bepaald mensbeeld.
- De mens is onvolkomen, maar tegelijk oneindig beloftevol.
- Het uitgangspunt van elk leerproces is respect voor de uniciteit van de leerling.
- Onderwijs en opvoeding zijn erop gericht liefdevol groeikansen te bieden om talenten te ontdekken en te leren omgaan met dagelijkse situaties en mislukkingen.

Vragen

- Waar zien we diversiteit in onze school
  - bij leerlingen, leerkrachten, ouders?
  - op het vlak van kennis, sociale, emotionele, religieuze, culturele ontwikkeling?
- Hoe ga *ik* om met die uniciteit en verscheidenheid?
- Hoe gaan wij *als school* om met die uniciteit en verscheidenheid?

De tekst '[Scholen verkleuren](#)' biedt handvatten bij vragen over kwesties van culturele en/of religieuze diversiteit

VERBONDENHEID

“Waar twee of drie mensen in Mijn naam samen zijn.”

Enkele uitspraken

Verbondenheid heeft verschillende dimensies die niet van elkaar gescheiden kunnen worden.

Het gaat om verbondenheid met

- zichzelf
- de ander
- de gemeenschap
- de wereld / de dingen / natuur / cultuur
- de Andere / God.

Vragen

- Hoe leidt diversiteit tot verbondenheid?
- Waartoe willen we leerlingen, leerkrachten, ouders verbinden met elkaar?
- Welke kansen zie ik / zien wij om in de aanwezige diversiteit tot verbondenheid te komen?
- Hoe kan ik / kunnen wij meewerken aan die verbondenheid?

GROEIEN

“Doe jij dan voortaan net zo.”

Enkele uitspraken

- Vanuit de bakens uniciteit en verbondenheid zullen leraren leerlingen opvoeden met respect voor hun eigenheid, maar tegelijk ook gericht op het verantwoordelijk samenleven met anderen.
- Iemands naaste zijn betekent open staan voor wie je toevallig ontmoet. Die open houding zorgt ervoor dat we geraakt en bewogen worden door het appel van iemand die in nood is. Iemands naaste zijn is een daad van liefde.
- Uniciteit in verbondenheid wordt in het eigen opvoedingsproject vertaald in werkwoorden.

Vraag

Hoe kan ik / kunnen wij de andere laten groeien in zijn/haar relatie tot zichzelf, de andere, de wereld, de Andere?

PASTORAAL

Enkele uitspraken

- De context van de pastorale werking is verbondenheid in diversiteit en diversiteit in verbondenheid op persoonlijk, sociaal, cultureel en levensbeschouwelijk vlak.
- De diversiteit is een rijkdom.
- We worden allen uitgenodigd tot zelfontdekking, -reflectie en -verdieping op grond van de ontmoeting met elkaar.

Vragen

- Hoe gaan wij in onze pastorale werking om met de verscheidenheid in onze school?
- Welke kansen tot verbondenheid zien we in onze pastorale werking?
- Hoe kan ik /kunnen wij daar verder in groeien? Welke nieuwe opportuniteiten reik ik/reikt onze school daarvoor aan?

DIALOOG

Kansen krijgen om zich verbonden te weten met het transcendente of sporen daarvan te ervaren, draagt bij tot ieders individuele ontwikkeling. Groeien in uniciteit doet elke mens in dialoog en verbondenheid met zichzelf, met de ander, met de wereld en de Andere.

Het Pinksterverhaal als inspiratiebron: Handelingen 2, 1-11

In dit verhaal is er de ervaring van eenzelfde passie, eenzelfde bezieling over alle verschillen heen. Het is een uitnodiging en een uitdaging om de diversiteit en de verscheidenheid in onze katholieke scholen te zien als een kans en een verrijking.

- *Hoe komt het dat iedereen elkaar hoort spreken in zijn eigen moedertaal?*
- *Hoe kunnen wij in dialoog gaan met elkaars anders-zijn en zo mensen in een verbindend schoolklimaat helpen groeien naar de unieke persoon die ze zijn?*

Een brede vorming aanbieden als voedingsbodem tot dialoog

- Hoe zorgen we in de vorming voor een evenwicht tussen het ontwikkelperspectief van de leerling en de verbondenheid met anderen?
- Hoe zorgen we ervoor dat ieder zich kan ontwikkelen maar tegelijkertijd gevormd wordt in relatie met andere leerlingen, de leraren, de school, de wereld, het transcendente?
- Welke aanknopingspunten bieden het leerplan Zill (voor basisonderwijs) en het gemeenschappelijk funderend leerplan (voor secundair onderwijs) daartoe?

Mogelijke aanknopingspunten: visie, stichter, patroonheilige, naam, context, activiteiten van de school. Activiteiten zijn b.v.: samenwerking met rusthuis, zorgcentrum, kinderdagverblijf; *Community Service Learning*; burgerschapsvorming.

Enkele andere Bijbelteksten als inspiratiebron

- 1Kor. 12, 12-26: christenen vormen samen één geheel; alle delen van het lichaam zijn nodig; alle delen van het lichaam zijn belangrijk; dragen wij zorg voor elk onderdeel?
- Lucas 10, 29-37: de barmhartige Samaritaan
- Matteüs 19, 16-30: de rijke jongeman.
- Handelingen 2, 43-47: het leven van de eerste gemeente
- Handelingen 4, 32-36

Ook andere verhalen kunnen de dialoog op gang brengen. B.v. [het levensverhaal van de Heilige Franciscus](#) op de website Thomas.

Meer tips

[LOS, Levensbeschouwing Op School](#): elke week een levensbeschouwelijk citaat op de website Thomas

[ROS, Religie Op School](#): elke week een religieus citaat op de website Thomas

[Spiritualiteit zichtbaar maken](#): tips op de website Elisabeth.

[Je plaats vinden in de wereld](#): lessenspakket 3de graad tso-bso op de website Thomas